

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Stankiewicz

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 sierpnia 2025 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

sprawy **W.S.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z dnia 22 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 46/24,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 8 grudnia 2023 r., sygn. akt III K 33/23

p o s t a n o w i ł:

I. na podstawie art. 529 k.p.k. w zw. art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzyć postępowanie kasacyjne;

II. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego adw. M.S. (Kancelaria Adwokacka w B.) kwotę 1476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 23% VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;

III. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W.S. został oskarżony o popełnienie dwóch czynów, tj. zbrodni z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. (pkt 1 aktu oskarżenia) oraz występku z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. (pkt 2 aktu oskarżenia).

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 8 grudnia 2023 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III K 33/23:

I. oskarżonego W.S., w ramach czynu z pkt 1 aktu oskarżenia, uznał za winnego tego, że „w dniu 25 września 2021 w O. przewidując możliwość spowodowania u G.S. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu i godząc się na to uderzał pokrzywdzoną w głowę i okolice pleców i pozostałe części ciała, czym spowodował obrażenia jej ciała w postaci dwóch ran tłuczonych zlokalizowanych w owłosionej głowie w okolicy ciemieniowo-potylicznej nieco na prawo linii pośrodkowej ciała oraz jedną ranę tłuczoną zlokalizowaną w owłosionej głowie w okolicy czołowo-skroniowo-ciemieniowej tejże głowy po stronie prawej, podbiegnięcia krwawe w okolicy podobojczykowej prawej, na udzie lewym na podudziu prawym, na grzbietowej powierzchni śródrcza lewego i na barku prawym, otarcie naskórka na grzbiecie nosa i na przedramieniu prawym, a następnie zadał jej cios nożem w grzbiet, czym spowodował obrażenia ciała w postaci uszkodzenia tkanki podskórnej na grzbiecie, uszkodzenie VIII prawej przestrzeni międzyżebrowej, uszkodzenie „na wylot” płata dolnego płuca prawego i uszkodzenie ściany aorty w odcinku piersiowym tejże aorty, co stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu, z towarzyszącymi tym uszkodzeniom wylewami krwawymi w tkankach miękkich tułowia, krwawieniem do jamy opłucnowej prawej i śladowym krwawieniem do dróg oddechowych, które w następstwie doprowadziły do wstrząsu krwotoczno-pourazowego i zgonu pokrzywdzonej, który to skutek mógł przewidzieć, przy czym w czasie dokonywania czynu miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność kierowania swoim postępowaniem” – i za to, na mocy art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności;

II. oskarżonego W.S., w ramach czynu z pkt 2 aktu oskarżenia, uznał za winnego tego, że „w okresie bliżej nieustalonej daty 2019 roku do dnia 25.09.2021 roku w O., znęcał się psychicznie i fizycznie nad wspólnie zamieszkującą żoną – G.S. w ten sposób, że wyzywał ją słowami wulgarnymi powszechnie uznanymi za obelżywe, obrażał, szarpał i uderzał w głowę i inne części ciała rękoma i różnymi

przedmiotami: pogrzebaczem, nożem, siekierą, zastraszał, wyganiał z domu, przy czym w czasie dokonywania czynu miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność kierowania swoim postępowaniem”, tj. czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. – i za to, na mocy art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności;

III. na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu W. S. karę łączną 5 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności;

IV. na mocy art. 62 k.k. orzekł wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym wobec osoby uzależnionej od alkoholu;

V. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres zatrzymania w sprawie; zaś w pkt VI i VII wyroku rozstrzygnął w przedmiocie kosztów obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu, a nadto zwolnił W. S. od ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelacje od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku wniesione zostały przez oskarżyciela publicznego oraz obrońcę oskarżonego.

Prokurator zaskarżył ten wyrok w całości, na niekorzyść oskarżonego, a na podstawie art. 438 pkt 3 podniósł zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na jego treść.

W konkluzji prokurator wniósł o: „zmianę zaskarżonego wyroku poprzez skazanie oskarżonego W.S. za I czyn z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i wymierzenie oskarżonemu W.S. za popełniony czyn kary w wymiarze 12 lat pozbawienia wolności, za II czyn poprzez skazanie i wymierzenie za czyn z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. kary 3 lat pozbawienia wolności i w efekcie kary łącznej 14 lat pozbawienia wolności, wykonywanej w systemie terapeutycznym”.

Obrońca oskarżonego zaskarżył ten wyrok w całości i na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił: „W zakresie pkt I wyroku:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 211 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia przez Sąd z urzędu eksperymentu procesowego z udziałem oskarżonego mającego stwierdzić, czy biorąc pod uwagę schorzenia oskarżonego, był on w stanie zadać cios pokrzywdzonej z taką siłą, by spowodować obrażenia ciała w postaci

uszkodzenia tkanki podskórnej na grzbiecie, uszkodzenie VIII prawej przestrzeni międzyżebrowej, uszkodzenia »na wylot« płata dolnego płuca prawego.

W zakresie pkt II wyroku: 1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez wybiórczą ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, polegającą na:

a) uznaniu, że obrażenia, które miała G.S. powstały na skutek działań W.S., podczas gdy zeznania świadków w tej materii są ze sobą sprzeczne: część twierdzi, że obrażenia, które powstały u G.S. były spowodowane przez oskarżonego, część natomiast wskazuje, że obrażenia te powstały na skutek upadków i obijania się G.S. o różne przedmioty, gdy ta była w stanie upojenia alkoholowego;

b) brak wzięcia pod uwagę, że u oskarżonego podczas pierwszych oględzin ujawniono na jego ciele i twarzy szereg pokrytych strupami skaleczeń, co potwierdza wersję oskarżonego oraz świadków T. i D.S., a także świadka M.S., że G.S. była agresywna w stosunku do męża”.

W konkluzji autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od obu zarzucanych mu czynów.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 22 maja 2024 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II AKa 46/24, po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońcy oskarżonego:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) uchylił rozstrzygnięcie z punktu III dyspozytywnej części wyroku;

2) w ramach czynu przypisanego w punkcie I uznał oskarżonego W.S. za winnego tego, że „w dniu 25 września 2021 roku w O. przewidując możliwość pozbawienia życia G.S. i godząc się na to dokonał uszkodzenia jej ciała w ten sposób, że uderzał pokrzywdzoną w głowę i okolice pleców i pozostałe części ciała, czym spowodował obrażenia jej ciała w postaci dwóch ran tłuczonych zlokalizowanych w owłosionej głowie w okolicy ciemieniowo-potylicznej nieco na prawo linii pośrodkowej ciała oraz jedną ranę tłuczoną zlokalizowaną w owłosionej głowie w okolicy czołowo-skroniowo-ciemieniowej tejże głowy po stronie prawej, podbiegnięcia krwawe w okolicy podobojczykowej prawej, na udzie lewym, na

podudziu prawym, na grzbietowej powierzchni śródreżcza lewego i na barku prawym, otarcie naskórka na grzbiecie nosa i na przedramieniu prawym, a następnie zadał jej cios nożem w grzbiet, czym spowodował obrażenia ciała w postaci uszkodzenia tkanki podskórnej na grzbiecie, uszkodzenie VIII prawej przestrzeni międzyżebrowej, uszkodzenie »na wylot« płata dolnego płuca prawego i uszkodzenie ściany aorty w odcinku piersiowym tejże aorty, z towarzyszącymi tym uszkodzeniom wylewami krwawymi w tkankach miękkich, krwawieniem do jamy opłucnowej prawej i śladowym krwawieniem do dróg oddechowych, co spowodowało wstrząs krwotoczno-pourazowy i w następstwie zgon pokrzywdzonej, przy czym w czasie dokonywania czynu miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność kierowania swoim postępowaniem”, tj. czynu z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 9 lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną 9 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności;

III. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

zaś w pkt. IV i V wyroku rozstrzygnął w przedmiocie kosztów obrony z urzędu oskarżonego, zwalniając go od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku kasację wniósł obrońca W.S., zaskarżając to orzeczenie „co do pkt I i II”.

Obrońca skazanego na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

„rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, a mianowicie:

1. art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., polegające na bezzasadnym oddaleniu przez Sąd I instancji wniosku o przeprowadzenie eksperymentu procesowego w postaci odtworzenia przebiegu stanowiących przedmiot rozpoznania w niniejszym postępowaniu zdarzeń i uznanie przez Sąd II instancji, że na dzień dzisiejszy odtworzenie przebiegu zdarzenia stanowiącego przedmiot badania nie jest możliwe, nawet patrząc na oskarżonego, który m.in. jest w lepszym stanie zdrowia i nie jest pod wpływem alkoholu, podczas

gdy lepszy stan zdrowia W.S. nie jest przeszkodą uniemożliwiającą przeprowadzenie eksperymentu procesowego, zaś jego przeprowadzenie umożliwiłoby poczynienie prawdziwych ustaleń faktycznych w sprawie, a ich bezpodstawne oddalenie i w konsekwencji nieprzeprowadzenie, rażąco naruszało zarówno zasadę obiektywizmu, jak i zasadę prawdy materialnej”.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca skazanego wniósł o „uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w zakresie pkt I i II wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na tę kasację obrońcy, wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Po wniesieniu kasacji przez obrońcę skazanego, W.S. zmarł w dniu [...] 2024 r. (akt zgonu k. 26 akt SN).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie kasacyjne należało umorzyć.

Zgodnie z treścią art. 529 k.p.k. wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. Okolicznością wyłączającą ściganie jest śmierć oskarżonego, stanowiąca ujemną przesłankę procesową określoną w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. i skutkującą umorzeniem postępowania karnego. Przepis ten w postępowaniu kasacyjnym - co do zasady - znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy do zgonu skazanego doszło już po wniesieniu kasacji, ale jeszcze przed jej rozpoznaniem (zob. postanowienia SN: z 26 maja 2021 r., V KK 526/20; z 9 marca 2022 r., I KK 87/21; z 8 sierpnia 2024 r., V KK 139/24; z 25 września 2024 r., IV KK 191/24).

Jak wskazuje się doktrynie i orzecznictwie zawarte w art. 529 k.p.k. sformułowanie „rozpoznanie kasacji na korzyść oskarżonego” należy odczytać jako „uwzględnienie kasacji na korzyść oskarżonego”. W wypadku wniesienia kasacji od wyroku chodzi tu o dopuszczalność wydania przez sąd kasacyjny wyroku na podstawie art. 537 § 2 *in fine* k.p.k., a więc uchylenia zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonego. Jeżeli jednak nie ma ku temu podstaw w instancji kasacyjnej (nie jest spełniony warunek „oczywistej niesłuszności” skazania”), a

konieczne byłoby ponowne rozpoznanie sprawy, to Sąd Najwyższy nie może uchylić zaskarżonego orzeczenia i przekazać sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na ujemną przesłankę procesową. W takiej sytuacji oznacza to konieczność wydania orzeczenia następczego w postaci umorzenia postępowania (art. 537 § 2 w zw. z art. 17 § 1 k.p.k.). W konsekwencji w wypadku wniesienia kasacji na korzyść oskarżonego, pomimo jego śmierci na etapie postępowania kasacyjnego, ta okoliczność nie stoi na przeszkodzie uwzględnienia kasacji. Wymaga to jednak przystąpienia do jej rozpoznania na rozprawie lub posiedzeniu. Jednak stwierdzenie po rozpoznaniu kasacji, że jest ona niezasadna lub oczywiście bezzasadna, oznacza, że zostanie ona „rozpoznana na korzyść oskarżonego” w rozumieniu przepisu art. 529 k.p.k., czyli uwzględniona. Wówczas sąd kasacyjny nie może oddalić kasacji, ani oddalić jej jako oczywiście bezzasadnej, skoro z uwagi na okoliczności wskazane w art. 529 k.p.k. może wydać jedynie orzeczenie w przedmiocie kasacji, gdy ją uwzględnia na korzyść oskarżonego. Chociaż z ww. unormowania nie wynika, jakiej treści orzeczenie powinien wydać sąd kasacyjny, gdy nie uwzględnia kasacji na korzyść oskarżonego, jednak odwołanie się w tym przepisie do okoliczności „wyłączających ściganie” pozwala – *per analogiam* – odpowiednio odnieść skutek ich zaistnienia także do innych okoliczności wskazanych w art. 529 k.p.k., które przeszkodę do rozpoznania kasacji w inny sposób niż przez uwzględnienie na korzyść oskarżonego. Wobec niemożności takiego rozpoznania kasacji sąd kasacyjny powinien umorzyć postępowanie kasacyjne (zob. D. Świecki, [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el 2023, t. 4 do art. 529 k.p.k.; postanowienia SN: z 26 maja 2021 r., V KK 526/20; 27 września 2022 r., I KK 149/22; z 25 września 2024 r., IV KK 191/24).

Przenosząc powyższe uwarunkowania na grunt niniejszej sprawy trzeba wskazać, że zbadanie kasacji obrońcy wniesionej na rzecz W.S., każe przyjąć, iż nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia tej skargi, co zresztą trafnie wykazał prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację. Rozwijając tę myśl należy zauważyć, że w kontekście jedynego zarzutu podnoszącego obrazę przepisów postępowania, skarżący w rzeczywistości stara się podważyć ustalenia stanu faktycznego dotyczące możliwości zadania przez W.S., mimo posiadanych przez niego

zdrowotnych dysfunkcji, ciosu nożem z użyciem zarówno lewej, jak i prawej ręki, co pozostaje w sprzeczności z art. 523 § 1 k.p.k. Obrońca kwestionuje bowiem oparcie się w tym zakresie przez Sąd Apelacyjny na ustaleniach faktycznych, wynikających z uznanych za wiarygodne też przez Sąd pierwszej instancji dowodów w postaci sprawozdania sądowo-lekarskiego, opinii biegłych, a także protokołu oględzin osoby W.S. Nadto istota wniesionej kasacji, formalnie oparta o zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.), *de facto* sprowadzała się również do powielenia problematyki podniesionej uprzednio w apelacji, a odnoszącej się do kwestii nieprzeprowadzenia w toku postępowania eksperymentu procesowego z udziałem W.S. (na okoliczność ustalenia, czy oskarżony był w stanie zadać cios powodujący ujawnione uszkodzenia ciała pokrzywdzonej). Rzecz jednak w tym, że okoliczność ta stanowiła przedmiot uwagi Sądu *ad quem* na dwóch płaszczyznach. Mianowicie Sąd odwoławczy odniósł się do tego wniosku dowodowego w sposób należyty, rozpoznał go i podał (uwzględniając zawarte w nim okoliczności), jakie argumenty legły u podstaw oddalenia tej inicjatywy dowodowej. Także i w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zajął rzeczowe stanowisko w aspekcie wspomnianego eksperymentu, zachowując przy tym spójność prezentowanej oceny. Sąd odwoławczy logicznie uargumentował oddalenie na rozprawie apelacyjnej wniosku o przeprowadzenie eksperymentu, wskazując na brak możliwości odtworzenia tożsamyh warunków, jakie po stronie skazanego (głównie w aspekcie jego stanu zdrowia) występowały w inkryminowanym czasie. Skarżący natomiast nie zgodził się z tym zapatrywaniem, przedstawiając swoją, subiektywną polemikę w zakresie tych okoliczności, jednakże nie wykazał, że argumentacja Sądu *ad quem*, zaprezentowana w przedmiocie oddalenia tego wniosku, została wadliwie powiązana z przesłanką określoną w art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. Obrońca kwestionując w skardze poczynione ustalenia faktyczne, akcentuje istniejące wątpliwości w zakresie tego „czy skazany, biorąc pod uwagę swoje schorzenia, mógł zadać cios z taką siłą”, niezasadnie odwołuje się do zeznań K.K., a przy tym ewidentnie nie zauważa konstatacji płynącej z opinii biegłego M.F., złożonej na rozprawie głównej w dniu 29 września 2023 r. jasno wskazującej, że przy uwzględnieniu miejsca

zadania ciosu i kanału powstałej rany, cios nie musiał być zadany ze szczególnie dużą siłą.

Przed wszystkim jednak autor kasacji zdaje się nie dostrzegać, że w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny rzetelnie podał czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.). W szczególności szeroko omówił dowody, które pozwoliły mu na poczynienie ustalenia, że W.S. był w stanie zadać pokrzywdzonej ranę kłutą nożem. Rzecz jednak w tym, że zasadność ustaleń faktycznych nie podlega kontroli w trybie kasacji (zob. postanowienia SN: z 28 października 2016 r., V KK 253/16; z 15 lutego 2018 r., II KK 52/18; z 29 listopada 2018 r., V KK 207/18; z 9 stycznia 2019 r., II KK 469/18; z 5 czerwca 2019 r., IV KK 229/19). Zatem formalne nazwanie przez skarżącego „naruszeniem prawa” (materialnego, czy procesowego) przyjęcia za podstawę wyroku określonych ustaleń faktycznych, nie może skutkować ignorowaniem ustawowej regulacji podstaw kasacji i prowadzić do badania - pod pozorem rozpoznawania zarzutu naruszenia prawa - zasadności ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 18 grudnia 2008 r., V KK 268/08). Obrońca w swoich wywodach zaprezentowanych w skardze kasacyjnej nie wykazał, aby orzeczenie Sądu odwoławczego faktycznie dotknięte było uchybieniami, zwłaszcza takimi, którym można byłoby przypisać przymiot „rażących” i które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Generalnie stwierdzić należy, że kontrola apelacyjna wyroku Sądu pierwszej instancji dokonana została zgodnie ze standardami wyznaczonymi w Kodeksie postępowania karnego i odróżnić należy sytuację, w której dochodzi do rażącego naruszenia prawa przez nierozpoznanie zarzutu apelacji od sytuacji, w której zarzut został rozpoznany przez Sąd *ad quem*, ale w sposób, który nie odpowiada oczekiwaniom autora skargi.

Mając wszystkie powyższe racje na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie umarzając postępowanie kasacyjne. Kwotę wynagrodzenia dla obrońcy z urzędu określił, mając na uwadze przepisy § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy

prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2024 r. poz. 763 z późn. zm.), podwyższając ją, zgodnie z § 4 ust. 3 tegoż rozporządzenia, o stawkę podatku od towarów i usług.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych postępowania kasacyjnego znajduje swoje oparcie w treści art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i w zw. z art. 637a k.p.k.

[WB]

[r.g.]